

Biblioteka
ŽESTINA

Urednik
Borislav Pantić

Naslov originala
Dennis Lehane
“A Drink Before the War”

Copyright © 1994 by Dennis Lehane
Copyright © 2011 za srpsko izdanje Čarobna knjiga

ISBN 978-86-7702-160-3

Nijedan deo ove publikacije, kao ni publikacija u celini, ne sme se re-produkovati, umnožavati, preštamovati niti u bilo kojoj drugoj formi i bilo kojim drugim sredstvom prenositi ili distribuirati bez odobrenja izdavača.

Sva prava za objavljivanje ove knjige zadržavaju autor i izdavač prema odredbama Zakona o autorskim pravima.

Čarobna knjiga
Beograd 2011.

Denis Lihejn

PIĆE PRE RATA

Prevela
Sanja Bošnjak

Čarobna
knjiga

*Ovaj roman posvećujem svojim roditeljima,
Majklu i En Lihejn,
i Lorensu Korkoranu, S. J.*

Zahvalnice

Dok sam pisao ovaj roman, dole navedeni ljudi su me savetovali, kritikovali, ohrabriali i oduševljavali se, zbog čega i ne slute koliko ću im uvek biti zahvalan:

Džon Dempsi, Mal Elenberg, Rut Grinstajn, Tupi Konstan, Džerard Lijen, Kris Malen, Kortni Pelek, En Rajli, En Ritenberg, Kler Vohtel, i Sterling Votson.

Napomena pisca

Veći deo radnje romana odigrava se u Bostonu, ali uzeta je izvesna sloboda u opisivanju grada i njegovih ustanova. I to potpuno namerno. Svet koji je ovde predstavljen izmišljen je, kao i likovi i događaji. Svaka sličnost sa stvarnim događajima ili stvarnim osobama, živim ili mrtvim, sasvim je slučajna.

MOJA NAJRANIJA SEĆANJA UKLJUČUJU VATRU.

Gledao sam kako Vots, Detroit i Atlanta gore u večernjim vestima, video sam okeane mangrova i palminog lišća kako tinjaju od napalma dok je Kronkajt¹ govorio o jednostranom razoružanju i ratu koji je izgubio svoj smisao.

Moj otac, vatrogasac, često me je noću budio da na vestima gledam najnovije snimke požara koje je gasio. Osećao sam dim i čađ na njemu, zagušljivi vonj benzina i maziva, i sve mi je to prijatno mirisalo dok sam mu sedeo u krilu u staroj naslonjači. Pokazivao je na sebe kako trči ispred kamera, maglovitu senku odnazad osvetljenu jarkocrvenim i blistavožutim.

Kako sam rastao, tako su, čini mi se, rasli i požari, sve dok se nedavno nije zapalio i Los Anđeles, a dete u meni se pitalo šta će se desiti ako pepeo i dim dolete na severoistok, spuste se ovde, na Boston, i zagade vazduh.

Prošlog leta, kao da se upravo to i dogodilo. Mržnja je naišla u vrtlogu, i nazvali smo je raznim imenima: rasizam, pedofilija, pravda, ispravnost, ali sve te reči bile su samo ukrasne trake i papir za umotavanje na prljavom poklonu koji niko nije želeo da otvori.

Prošlog leta mnogi su umrli. Većina ih je bila nedužna. Neki su bili krivlji od drugih.

Neki su ubijali prošlog leta. Niko od njih nije bio nedužan. Znam. Bio sam jedan od njih. Zurio sam niz tananu cev pištolja, gledao u oči mahnite od straha i mržnje, i ugledao sopstveni odraz. Povukao sam okidač da ga odagnam.

Čuo sam odjeke svog pucnja, nanjušio barut, i kroz dim i dalje video svoj odraz i shvatio da će tako uvek biti.

---

¹ Volter Kronkajt – svetski poznati američki novinar, voditelj i urednik „Večernjih vesti“ Si-Bi-Esa. (Prim. prev.)

PRVO POGLAVLJE

Bar u *Ric-Karltonu* gleda na Javnu baštu i zahteva kravatu. Javnu baštu sam i ranije gledao sa nekih drugih prestižnih mesta, bez kravate, i nikada nisam smatrao da sam na gubitku, ali možda *Ric* zna nešto što ja ne znam.

Moj uobičajeni način odevanja uključuje farmerice i pamučne majice, ali ovo sada je posao, što znači njihovo, a ne moje vreme. Osim toga, u poslednje vreme sam se malo ulenjio s pranjem, i farmerice bi mi verovatno odskakutale do podzemne i tamo me sačekale pre nego što stignem da ih navučem. Iz ormana sam odabrao tamnoplavo Armanijevo odelo na dvostruko kopčanje, koje sam dobio od klijenta umesto gotovine, pronašao odgovarajuće cipele, kravatu i košulju, i pre nego što biste uspeli da kažete, GQ^2 , obukao sam se dovoljno lepo da tamo jedem.

Dok sam prelazio Ulicu Arlington, odmerio sam se u zatamnjenom izlogu bara. Korak mi je bio žustar, oči blistale, i svaka dlaka je bila na svom mestu. Sve na svetu je bilo kako treba.

Mladi vratar, obraza glatkih kao da je sasvim preskočio pubertet, otvorio mi je teška mesingana vrata i pozdravio me: „Dobro došli u *Ric-Karlton*, gospodine.“ Videlo se da je iskren, jer mu je glas podrhtavao od ponosa što sam odabrao baš njegov starinski hotelčić. Razmetljivo je ispružio ruku, pokazujući mi put u slučaju da nisam shvatio kuda treba da idem, i pre nego što sam stigao da mu zahvalim, vrata se iza mene zatvoriše a on je već dozivao najbolji taksi na svetu za neku drugu srećnu dušu.

Cipele su mi vojničkom odsečnošću odzvanjale po mermernom podu, i oštri nabori mojih pantalona odslikavali su se u mesinganim

---

2 GQ – *Gentlemen's Quarterly*; mesečni časopis za muškarce koji se bavi modom, stilom, kulturom. (Prim. prev.)

pepeljarama. Uvek očekujem da ću ugledati Džordža Rivsa kao Klarka Kenta u predvorju *Rica*, možda Bogija i Rejmonda Mejsija kako zajedno puše. *Ric* je vrlo živ hotel u svoj svojoj staloženoj raskoši: tepisi su debeli, bogati, orijentalni; recepcija i stolovi vratara izrađeni su od uglačane hrastovine; salon je užurbana usputna stanica puna usplahirenih brokera koji nose fjučerse u mekim kožnim aktentašnama, bramanskih vojvotkinja u bundama sa nestrpljivim držanjem i svakodnevno zakazanim manikirom, i mnoštvom slugu u mornarskoplavim uniformama koji vuku čvrsta mesingana kolica za prtljag preko debelih tepiha koji tiho šušte dok se preko njih kotrljaju točkići. Bez obzira na to šta se napolju dešava, u tom predvorju možeš stajati, posmatrati ljude, i misliti kako nacisti i dalje bombarduju London.

Zaobišao sam vratara na ulazu u bar i sâm otvorio vrata. Ako mu je bilo smešno, nije to pokazao. Ako je bio živ, nije pokazao. Zakoračio sam na plišani tepih dok su se teška vrata iza mene tiho zatvorila, i ugledao sam ih za stolom u dnu prostorije okrenute ka Bašti. Trojica muškaraca sa toliko političkih veza da bi mogli da nas spreče da uđemo u dvadeset prvi vek.

Najmlađi, Džim Vernan, ustade i nasmeši mi se kada me ugleda. Džim je moj lokalni predstavnik; to mu je posao. Prešao je preko tepiha u tri duga koraka, sa osmehom Džeka Kenedija razvučenim odmah iza ispružene ruke. Prihvatio sam pozdrav. „Zdravo, Džime.“

„Patriče“, uzvratio je, kao da je čitav dan stajao na pošljunčanoj stazi i čekao moj povratak iz logora za ratne zarobljenike. „Patriče“, ponovio je, „drago mi je što si stigao.“ Dodirnuo mi je rame, odmerio me kao da me nije i juče video. „Dobro izgledaš.“

„Nabacujes mi se?“

Džim se na to srdačno nasmeja, mnogo srdačnije nego što je šala zasluživala. Poveo me je do stola. „Patrik Kenzi, senator Sterling Malkern i senator Brajan Polson.“

Džim je izgovorio „senator“ kao što neki muškarci izgovaraju „Hju Hefner“ sa neshvatljivim divljenjem.

Sterling Malkern je bio rumen, debeo čovek, i svoju težinu je nosio kao oružje, a ne kao obavezu. Imao je ćubu guste sede kose na koju je mogao da sleti DC-10 i stisak ruke koji bi za dlaku mogao da ti izazove paralizu. Bio je šef većine u državnom senatu još od završetka Građanskog rata ili tako nešto, i nije imao nameru da se penzionise. Rekao je: „Pete, momče, drago mi je što te ponovo vidim.“ Takođe je imao izveštačeni irski naglasak koji je nekim čudom usvojio dok je odrastao u južnom Bostonu.

Brajan Polson je bio mršav kao grana, sa glatkom kosom boje bakra i vlažnim, mesnatim stiskom ruke. Sačekao je da sedne Malkern pre nego što je to i sam učinio, i pitao sam se je li tražio dozvolu i pre nego što mi je iskvasio dlan. Pozdravljao se klimanjem glave i treptanjem, kao neko ko je samo načas iskoračio iz senke. Mada, kažu da ima karakter, izbrušen godinama koje je proveo kao Malkernov potčrko.

Malkern blago podiže obrve i pogleda Polsona. I Polson podiže svoje i pogleda Džima. Džim podiže svoje obrve k meni. Sačekah tren i podigoh svoje ka svima. „Jesam li prošao?“

Polson je izgledao zbunjeno. Džim se nasmešio. Suzdržano. Malkern izgovori: „Kako da počnemo?“

Osvrnuo sam se ka šanku. „Pićem?“

Malkern se glasno nasmeja, a Džim i Polson mu se pridružiše. Sad znam odakle to Džimu. Dobro što se nisu svi zajedno potapšali po kolenima.

„Naravno“, prihvati Malkern. „Naravno.“

Podigao je ruku, i nemoguće ljupka mlada žena, čija ju je zlatna pločica sa imenom predstavljala kao Rejčel, pojavi se kraj mene. „Senatore! Čime vas mogu poslužiti?“

„Možete doneti ovom mladiću piće.“ Nisam bio siguran je li zalajao ili se nasmejao.

Rejčel se još vedrije osmehnu. Okrenula se i pogledala me. „Naravno. Šta biste želeli, gospodine?“

„Pivo. Imate li ga ovde?“

Nasmejala se. Političari se nasmejaše. Suzdržao sam se i ostao ozbiljan. Bože, što je ovo veselo mesto.

„Da, gospodine“, izjavila je. „Imamo hajneken, beks, molson, sem adams, st. pauli gerl, koronu, lovenbrau, dos ekis...“

Prekinuh je pre nego što padne mrak. „Može molson.“

„Patriče“, poče Džim, skrstivši ruke i nagnuvši se ka meni. Vreme da se uozbiljimo. „Imamo malu...“

„Zavrzlamu“, dovrši Malkern. „Malecnu zavrzlamu. Koju bismo želeli diskretno da rešimo i zaboravimo.“

Nekoliko trenutaka niko nije progovorio. Mislim da smo svi bili pod utiskom toga što poznamo nekoga ko upotrebljava reč „zavrzlama“ u neobaveznom razgovoru.

Prvi se prenuh iz zabezegnutog divljenja. „O kakvoj se tačno zavrzlami radi?“

Malkern se zavalio nazad na stolicu, i zagleda se u mene. Pojavila se Rejčel i spustila pred mene ohlađenu čašu, u koju mi je nasula dve trećine molsona. Video sam kako me Malkern postojano posmatra svojim crnim očima. Rejčel reče: „Uživajte“, i ode.

Malkern me je netremice gledao. Verovatno bi trebalo nešto da eksplodira pa da trepne. Počeo je: „Dobro sam ti znao oca, momče. Boljeg čoveka... pa, nisam poznavao. Pravi heroj.“

„Uvek je lepo govorio o vama, senatore.“

Malkern klimnu glavom, kao da se to podrazumeva. „Šteta što je tako rano otišao. Izgledao je zdrav kao Džek Lalejn³, ali...“, kucnuo se čukljevim po grudima, „...nikad se ne zna sa starom čukom.“

Otac mi je izgubio šestomesečnu bitku sa rakom pluća, ali ako je Malkern želeo da veruje kako je u pitanju bio srčani udar, ko bi se protivio.

„A sad, evo njegovog sina“, nastavi Malkern. „Skoro odrastao.“

„Skoro“, ponovio sam. „Prošlog meseca sam se čak i obrijao.“

Džim kao da je progutao žabu. Polson zaškilji.

Malkern se osmehnu. „U redu, momče. U redu. U pravu si.“ Uzdahnuo je. „Reći ću ti, Pete, kad dođeš u moje godine, sećaš se svega, osim onog što je bilo juče.“

³ Jack LaLanne – američki fitness guru. (Prim. prev.)

Mudro sam klimnuo glavom, a pojma nisam imao o čemu priča.

Malkern je promešao piće, izvadio kašičicu i pažljivo je spustio na salvetu. „Koliko smo čuli, kad se radi o pronalaženju ljudi, od tebe nema boljeg.“ Raširio je ruke u mom pravcu, s dlanovima okrenutim nagore.

Klimnuo sam glavom.

„Ah. Nisi lažno skroman.“

Slegnuo sam ramenima. „To mi je posao. Slučajno sam u tome i dobar.“ Otpio sam pivo, i gorko-slatki ukus prostruji mi jezikom. Požalih što sam prestao da pušim, i to ne prvi put.

„Dakle, momče, evo šta nas muči: sledeće nedelje na redu je prilično važan zakonski nacrt. Raspolažemo teškom municijom, ali izvesni postupci i usluge koje smo primenili da sakupimo tu municiju mogli bi biti... pogrešni.“

„Kako?“

Malkern klimnu glavom i nasmeši se kao da sam rekao: „Bravo dečko.“ „Pogrešni“, ponovio je.

Odlučio sam da prihvatim igru. „I postoji pismena dokumentacija o tim postupcima i uslugama?“

„Brz je“, obratio se Džimu i Polsonu. „Da, gospodine. Brz.“ Pogledao me je. „Dokumentacija“, ponovio je, „tačno, Pete.“

Dvoumio sam se da li da mu kažem koliko mrzim kada me zovu Pet. Možda je trebalo da ga oslovim sa Sterli, tek da vidim smeta li mu. Otpio sam gutljaj piva. „Senatore, ja pronalazim ljude, ne predmete.“

„Ako mogu da se ubacim“, ubaci se Džim, „dokumenta i jesu kod osobe koja je nedavno nestala.“

„Kod nekada pouzdane radnice Skupštine“, doda Malkern. Malkern je do savršenstva razvio taktiku „gvozdene ruke u svilenoj rukavici“. U njegovom ponašanju, izjavi, njegovom držanju, nije bilo ničega što je nagoveštavalo prekor, ali Džim je izgledao kao da su ga uhvatili da šutira mačku. Otpio je veliki gutljaj viskija, zveckajući kockicama leda po čaši. Sumnjao sam u to da će se još koji put ubaciti.

Malkern je pogledao Polsona, i Polson posegnu rukom u svoju aktentašnu. Izvadio je tanak svežanj papira i predao mi ga.

Na vrhu se nalazila fotografija, prilično mutna. Uveličana slika lične karte radnice Skupštine. Sredovečna crnkinja, iznurenih očiju, umornog izraza lica. Usne su joj bile blago razmaknute i iskrivljene, kao da se sprema da fotografu iskaže svoje nestrpljenje. Okrenuo sam se u stranu i ugledao kopiju njene vozačke dozvole na sredini bele stranice. Ime joj je bilo Džena Andželin. Imala je četrdeset jednu godinu, ali izgledala je kao da joj je pedeset. Imala je masačusetsku vozačku dozvolu treće klase, neograničenu. Oči su joj bile smeđe, bila je visoka oko metar i sedamdeset. Živela je u Kenetovoj ulici broj 412, u Dorčesteru. Broj socijalnog osiguranja joj je bio 042-51-6543.

Pogledao sam u tri političara i oči mi same skrenuše ka sredini, ka Malkernovom mračnom pogledu. „I?“, upitao sam.

„Džena je bila čistačica u mojoj kancelariji. I Brajanovoj.“ Slegnuo je ramenima. „Kakvi crnci umeju da budu, nisam imao primedbi.“

Malkern je govorio „crnci“ onda kada nije bio dovoljno siguran sme li da kaže „crnje“.

„Dok...“, rekao sam.

„Dok nije nestala pre devet dana.“

„Nenajavljeni godišnji?“

Malkern me pogleda kao da sam upravo izjavio da fakultetska košarka nije nameštena. „Kada je uzela taj 'godišnji', Pete, takođe je sa sobom ponela i ona dokumenta.“

„Lako štivo za čitanje na plaži?“, predložio sam.

Polson lupi dlanom o sto ispred mene. Jako. Polson. „Ovo nije šala, Kenzi. Razumeš?“

Pospano sam mu pogledao u ruku.

Malkern izusti: „Brajane.“

Polson povuče ruku da opipa tragove biča na svojim leđima.

Zurio sam u njega, i dalje pospano, mrtvim očima kako ih je Endži nazivala, i obratio sam se Malkernu: „Kako znate da je odnela... dokumenta?“

Polson odvrati pogled i zagleda se u svoj martini. Bio je još netaknut, nije ga otpio. Verovatno je čekao dopuštenje.

Malkern odgovori: „Proverili smo. Veruj mi. Niko drugi nije logičan osumnjičeni.“

„A zašto ona jeste?“

„Šta?“

„Logično osumnjičena?“

Malkern se nasmešio. Bledo. „Zato što je nestala istog dana kad i dokumenta. Ko bi znao s tim ljudima?“

„Hmm“, promrmljao sam.

„Hoćeš li nam je pronaći, Pete?“

Pogledao sam kroz prozor. Veseli Vrtar je nekoga žurno smeštao u taksu. U Bašti je sredovečni par u jednakim *Cheers* majicama neprestano slikao spomenik Džordža Vašingtona. Sigurno će im se diviti kada se vrate u Bojzi. Alkos na pločniku jednom rukom se oslanjao na bocu; drugu je ispružio, postojan kao stena, čekajući sitniš. Prošla je prelepa žena. Žurno.

„Skup sam“, izjavio sam.

„Znam“, reče Malkern. „Dakle, zašto još živiš u starom komšiluku?“ Pitanje je postavio kao da želi da me uveri da je i njegovo srce tamo, i kako mu sada znači više nego alternativni put kada je auto-put zakrčen.

Pokušao sam da smislim odgovor. Nešto u vezi sa korenima, i saznanjem gde pripadaš. Na kraju, rekao sam istinu: „Imam fiksnu kiriju za stan.“

Izgleda da mu se to dopalo.

Denis Lihejn
Piće pre rata

Izdavač:
Čarobna knjiga
Beograd

Za izdavača:
Borislav Pantić

Plasman:
021/439697

Lektura:
Slobodan Guberinić

Prelom i priprema za štampu:
Marija Gajišin

Dizajn korica:
Dragan Bibin

Štampa:
Rubikon, Beograd

Tiraž:
1200

CIP - Katalogizacija u publikaciji Narodna biblioteka Srbije, Beograd

821.111 (73) - 31

LIHEJN, Denis 1965-

Piće pre rata / Denis Lihejn; prevod Sanja Bošnjak - Beograd: Čarobna knjiga,
2011 (Beograd:Rubikon). - 256 str.; 21 cm.

- (Biblioteka Žestina)

Prevod dela: A Drink Before the War / Dennis Lehane. - Tiraž 1200.

ISBN 978-86-7702-160-3

COBISS.SR-ID 182804236